

FÅGELINVENTERING FÖR DETALJPLAN DREVERN 1 M.FL., NORRA SKÖNDAL, STOCKHOLMS STAD

Fågelinventering enligt metod revirkartering för detaljplan Drevern 1 m.fl, Norra Sköndal, Stockholms stad

25 september 2024
Slutversion

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Beställning: Genova bostad projektutveckling AB
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 25 september 2024
Uppdragsansvarig: Fingal Gyllang
Medverkande: Fingal Gyllang, Malin Löfgren, Johan Frössling, Isabelle Severholt
Intern granskning av rapport: Malin Löfgren 2024-06-27
Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 10729
Bild på framsidan: Stare, foto © Malin Löfgren.

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	2
Uppdragets mål och syfte	3
Metod	5
Resultat	8
Naturvårdsrelevanta arter	8
Naturtyper och fågelbiotoper i området	9
Fynd- och fortplantningsområden-/revirkartor	9
Tidigare fynd	12
Presentation av naturvårdsrelevanta arter	14
Ej naturvårdsrelevanta arter	18
Lagstiftning för fåglar	19
Miljöbalken	19
Artskyddsförordningen	19
Förslag till vidare utredningar	21
Referenser	22
Bilaga 1. Inventeringsfakta	23
Bilaga 2. Metodik	24
Fältinventering	24

Sammanfattning

Bakgrund

Ekologigruppen har på uppdrag av Genova bostad projektutveckling AB genomfört en fågelinventering för detaljplan Drevern 1 m.fl. Inventeringsområdet ligger i Norra Sköndal, i södra Stockholms stad. Läge och avgränsning framgår av kartan i Figur 1.

Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets värden för fågellivet och utreda vilka fågelarter som har fortplantningsområden/revir inom området. Syftet har varit att skapa ett kunskapsunderlag om områdets fågelliv för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med en pågående detaljplan.

Naturvårdsrelevanta arter

Alla fågelarter har omfattats av inventeringen. Fokus har legat på arter vars nationella, regionala eller lokala bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Detta omfattar arter som är rödlistade, arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population. Dessa arter benämns i denna rapport som naturvårdsrelevanta arter. Motiv till varför en art bedöms vara naturvårdsrelevant finns under respektive art i resultatdelen.

21 arter noterades

I samband med inventeringen påträffades 21 fågelarter. Av dessa arter är åtta naturvårdsrelevanta och 13 är vanligt förekommande arter med stabila eller ökande populationer. Ytterligare sju naturvårdsrelevanta fågelarter finns noterade från det inventerade området enligt databasen Artportalen (sökning mellan 2000–2024). Sju av de naturvårdsrelevanta arterna är rödlistade och en av dem har en negativ populationsutvecklingstrend. För alla påträffade naturvårdsrelevanta arter är bedömningen att de har fortplantningsområde/revir inom planområdet/inventeringsområdet.

Artskyddsförordningen och förslag på ytterligare utredningar

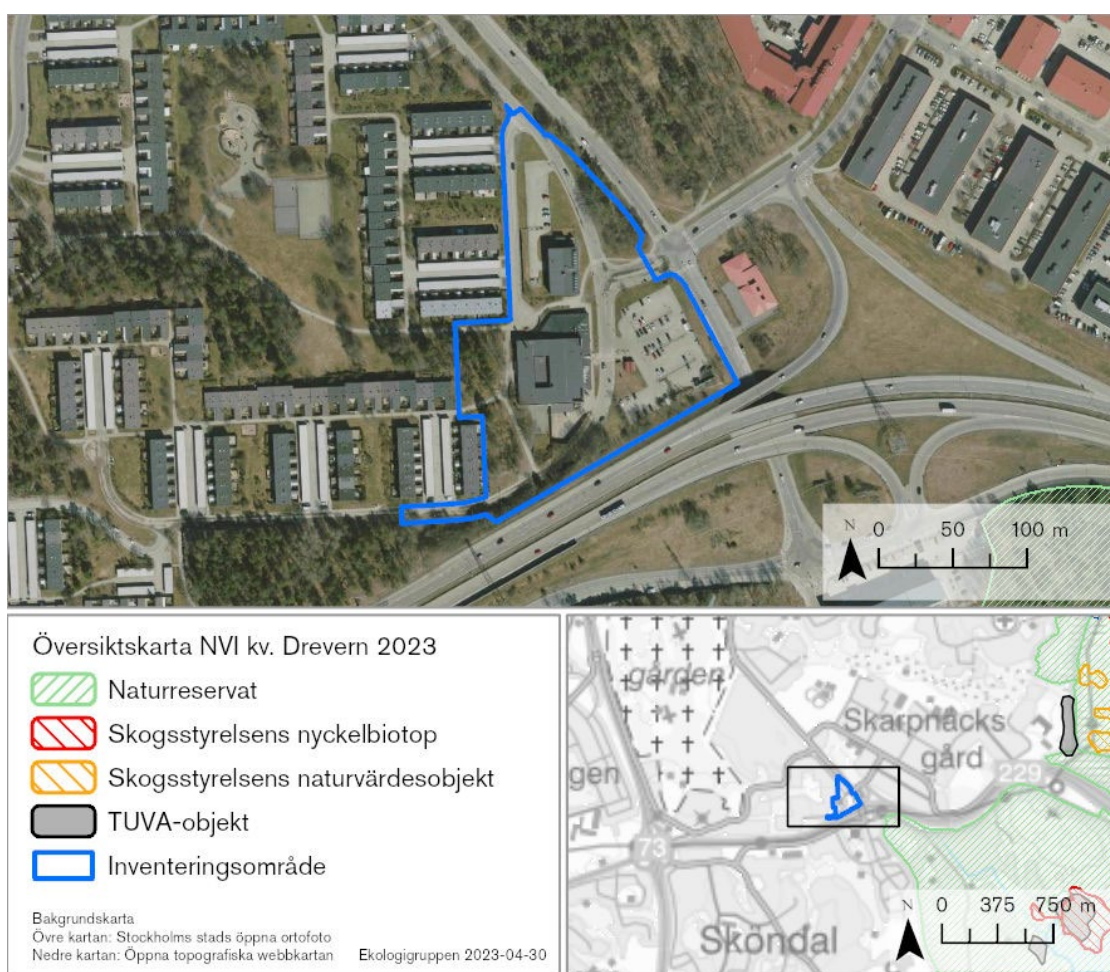
Alla svenska fåglar är fridlysta enligt Artskyddsförordningens 4 §. Fridlysningen innebär att det är förbjudet att avsiktligt förstöra döda fåglar eller förstöra bon eller ägg. Det är även förbjudet att störa fåglar om denna störning riskerar att innebära att populationen av fågelarten inte kan bibehållas på en tillfredställande nivå.

Ekologigruppens bedömning är att de påträffade naturvårdsrelevanta arterna sannolikt inte påverkas av detaljplanen eftersom de miljöer som arterna utnyttjar för häckning är tämligen vanliga och även förekommer på andra platser i nära anslutning till detaljplaneområdet, men också för att miljöerna delvis bevaras i planförslaget. Rekommendation är ändå att utreda förekomsten av björktrast, fiskmås, grönfink och ärtsångare vidare i syfte att bedöma om det kan vara aktuellt att genomföra skyddsåtgärder för att ej riskera att utlösa förbud enligt artskyddsförordningen.

Inledning

Uppdragets mål och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Genova bostad projektutveckling AB genomfört en fågelinventering i detaljplaneområde för Drevem 1 m.fl.. Inventeringsområdet ligger i Norra Sköndal, i södra Stockholms stad. Läge och avgränsning framgår av Figur 1. Fågelobservationer som gjorts inom en buffertzona om cirka 50 meter utanför planområdet har inkluderats i denna

Figur 1. Översiktsskarta över inventeringsområdet. Förutom inventeringsområdet har en buffertzona om ca 50 meter inventerats.

utredning.

Fågelinventeringen har omfattat alla fågelarter. Fokus i uppdraget har legat på arter vars nationella, regionala eller lokala bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Detta omfattar arter som är rödlistade, arter markerade med B

i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population. Dessa arter benämns i denna rapport som naturvårdsrelevanta arter. Motiv till varför en art bedöms vara naturvårdsrelevant finns under respektive art i resultatdelen.

Målet med utredningen har varit att dokumentera områdets värde som fortplantningsområde för fåglar. För naturvårdsrelevanta arter har målet varit att utreda och avgränsa arternas fortplantningsområden i form av häckningsrevir inom området. För övriga arter har målet varit att uppskatta antal par i inventeringsområdet (figur 1). För samtliga arter är målet att indicium på häckning i inventeringsområdet ska kartläggas.

Syftet har varit att ta fram ett kunskapsunderlag om områdets fågelliv för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med den pågående detaljplanen. Vidare kan fågelinventeringen ligga till grund för en artskyddsutredning som belyser detaljplanens eventuella påverkan på skyddade fågelarter för tillståndsprövning enligt miljöbalken. En artskyddsutredning kan också vid behov ge förslag till skyddsåtgärder för att undvika störning som riskerar att populationerna av förekommande fågelarter inte kan bibehållas på en tillfredställande nivå.

Naturvårdsrelevanta arter

Rödlistade arter

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier: (RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist. Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Fågelarter listade i artskyddsförordningens bilaga 1

Här listas arter som är särskilt skyddade i EU:s fågeldirektiv. För dessa arter måste respektive stat upprätta skyddade livsmiljöer. Dessa arter markeras med förkortningen FD.

Fågelarter med liten lokal population

Här innefattas arter som lokalt har en liten population men som inte är rödlistade då de är förhållandevis vanliga i ett nationellt perspektiv.

Fågelarter som uppvisar en negativ trend

Innefattar arter med tydligt negativ trend som är statistiskt säkerställd under en flerårig period, men som inte fångats upp i någon rödlisteklassning. Med negativ trend avses arter som minskat med mer än 20% de senaste 5 åren.

Tidigare rödlistade fågelarter

De tidigare rödlistade arter som omfattas är de arter där populationen inte minskar men där denna stabiliserats på en lägre nivå (minst <-25%) på grund av habitatförändringar i Sverige. Arter som återgått till en tillfredställande nivå omfattas ej.

Ansvariga för rapport har varit Fingal Gyllang och Isabelle Severholt. Isabelle har även gjort kartor. Fältarbete har genomförts under perioden mitten av mars till början av juni av Malin Löfgren och Johan Frössling. Intern kvalitetsgranskare har varit Malin Löfgren.

Metod

Nedan summeras de viktigaste delarna i genomförande av inventeringen. För mer information rörande metod och tillvägagångssätt hänvisas bilaga 2 Metodik.

Förarbete

Inför fältarbetet genomfördes ett förarbete med framtagande av fältkartor, upplägg av inventeringsrutter, samt sök i databasen Artportalen från år 2000–2024 (ArtDatabanken 2024). Utsök från Artportalen gjordes flera gånger inför inventeringen i syfte att få en bild av nuvarande och tidigare utbredning av naturvårdsrelevanta arter i inventeringsområdet (Figur 1).

Fältarbete

Totalt genomfördes fem besök i området mellan mars och juni genom att området systematiskt gick igenom i enlighet med gängse metodik (Naturvårdsverket 2003). Besöken i mars syftade till att täcka in arter som påbörjar sin häckning tidigt på säsongen, till exempel hackspettar. För att inventera arter som anländer sent från sina övervintringslokaler till sina häckningsplatser förlades de sista besöken till början av juni. I bilaga 1 redovisas inventeringsfakta.

Vid fältbesöken användes programvaran Field Maps för att registrera fågelobservationer. Vid varje observation av naturvårdsrelevant fågel noterades art, position, om möjligt kön, antal, häckningskriterie/aktivitet. För att optimera förutsättningarna för fågelobservationer genomfördes inventeringarna tidig morgon företrädesvis under dagar med klart väder och svaga vindar.

Inventeringen utfördes i enlighet med de två metoderna Revirkartering och Atlasinventering. Genom att kombinera de båda metoderna ges svar på hur många revir av en specifik fågelart det finns inom ett område och om det rör sig om konstaterad, trolig eller möjlig häckning.

Revirkartering

Fågelinventeringen genomfördes i fält genom metod: Fåglar, revirkartering, generell metod (Naturvårdsverket 2012). Undersökningstypen är den vanligaste metoden för bestämning av tätheter av fågelarter i landmiljöer och den mest relevanta när det gäller att kartlägga fågelarters fortplantningsområde. Metodiken rekommenderar åtta till tolv fältbesök fördelade på olika tidpunkter under fåglars häckningstid och under samma år (Naturvårdsverket 2012).

Naturvårdsverkets bedömning är att det i vissa fall, med kvalitet, går att genomföra en inventering även med färre besök, även om det innebär en större osäkerhet (Naturvårdsverket 2010).

För att avgränsa ett revir krävs enligt metoden noteringar av en fågelart vid tre olika besök. Undantag från denna regel görs då häckning konstaterats (exempelvis om bo med ägg eller ungar påträffats). Eftersom denna inventering gjordes i ett område med mest hårdgjorda ytor och endast mindre grönområden utan höga naturvärden bedömdes att endast fem besök var tillräckligt för att erhålla en god bild av områdets fågelliv. Detta på rekommendation av Stockholms stads råd om hantering av skyddade arter (Stockholms stad, 2023). I enlighet med försiktighetsprincipen utgår vi därför, i denna fågelinventering, på grund av det begränsade antalet inventeringstillfällen, från att arter som endast noterades sjunga vid två av inventeringstillfällena kan ha ett permanent revir/fortplantningsområde i området. Fynd i

Artportalen kan stärka en sådan bedömning och även det faktum att alla fågelarter inte hade anlänt till Sverige vid de första fältbesöken.

Atlasinventering

Revirkarteringen kompletterades med undersökningstyp atlasinventering (Bengtsson, K. & Green, M. 2013), enligt metodik från svensk fågelatlas (BirdLife 2012). Syftet med metoden är att kartlägga hur säkert det är att en viss fågelindivid häckar på platsen. Detta görs genom att registrera beteenden som kan tyda på häckning, till exempel vuxen fågel med mat i näbben. Metodiken bygger på ett system med 20 olika kriterier som på olika sätt påvisar de tre kategorierna konstaterad, trolig eller möjlig häckning (Bengtsson, K. & Green, M. 2013).

Artportalen

Ytterligare information om områdets fågelliv har inhämtats från databasen Artportalen, sökning 2000-2024, om det har funnits relevanta data. Utsök av data har skett inom ett större område än inventeringsområdet (Figur 1) då fynd i Artportalen ofta har relativt dålig geografisk noggrannhet. Analys har gjorts av fyndens relevans inom inventeringsområdet utgående från kommentarer för de enskilda fynden, samt fall relevant häckningsbiotop finns i området. Alla noterade arter i denna inventering har rapporterats på databasen Artportalen.

Avgränsningar

Alla fågelarter har omfattats av inventeringen men fokus för denna inventering har legat på så kallade naturvårdsrelevanta arter (se faktaruta sid. 4). För dessa arter har eventuella fortplantningsområden/revir ritats ut. Arter som inte omfattas av revirkarteringen är lokalt mycket vanliga arter med stabila eller ökande populationer, som exempelvis lövsångare, blåmes, talgoxe, skata och bofink. Dessa arter noteras bara genom uppskattning av antalet par i inventeringsområdet, samt häckningskriterium enligt metodik atlasinventering (BirdLife 2012), Bilaga 2.

Det har inte ingått i uppdraget att utreda bevarandestatus, störning, påverkan på fortplantningsområden eller om artskyddsförordningen är tillämplig i området för påträffade arter. Detta görs i en artskyddsutredning.

Osäkerhet i bedömningen

Revirkarteringen har viss grad av osäkerhet, särskilt vad gäller exakt geografisk avgränsning av fortplantningsområden/revir. Ju färre observationer som revirkarteringen bygger på desto större osäkerhet finns vad gäller den geografiska avgränsningen av fortplantningsområdet/reviret. För arter med stora revir som exempelvis kråka och många hackspettar kan det trots flera observationer ofta vara svårt att avgränsa reviret. För vissa arter saknas också kunskap om generell revirstorlek varför det är svårt att avgränsa reviren.

Det finns i flera fall en viss osäkerhet avseende fynd från databasen Artportalen eftersom de ofta har en låg lägesnoggrannhet. Det kan leda till att arter som är registrerade utanför inventeringsområdet ändå hör hemma där.

Viss osäkerhet i bedömningen tillkommer också genom att avsteg från metodiken gjorts med färre besök än vad som rekommenderas, detta på grund av att området endast innehåller

mindre grönområden som inte hade höga naturvärden. Vi bedömer sammantaget att aktuell inventering har så god säkerhet att kunskapskravet i miljöbalken uppfylls.

Tidigare inventeringar

Under våren 2023 genomfördes en naturvärdesinventering (NVI) enligt SIS-standard 199000:2014 (Ekologigruppen 2023). Två objekt med påtagliga värden och två objekt med visst värde har urskilts under naturvärdesinventeringen.

Vid naturvärdesinventeringen inventerades även skyddsvärda träd. Två särskilt skyddsvärda träd och åtta skyddsvärda träd identifierades (Ekologigruppen 2023 Naturvärdesinventering, Drevern, Norra Sköndal).

Figur 2. Björkrast förekommer i området. Ett par noterades vid flera tillfällen och bedömdes häcka inom området. Foto: © Malin Löfgren

Resultat

I samband med inventeringen påträffades 21 fågelarter: åtta naturvårdsrelevanta fågelarter och 13 vanligt förekommande fågelarter med stabila eller ökande populationer. De naturvårdsrelevanta arterna redovisas i tabell 1. Observationer och avgränsade revir för dessa arter redovisas i kartor figur 3–4.

De naturvårdsrelevanta fågelarter som enligt databasen Artportalen (sökning mellan 2004-01-01–2024-06-11) presenteras nedan. De vanligt förekommande arter som påträffades under inventeringen redovisas i tabell 2. De förkortningar som används i texterna nedan är rödlistekategorier: NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad. LC=livskraftig, det vill säga inte rödlistad.

Naturvårdsrelevanta arter

Åtta av arterna är rödlistade och/eller har en negativ trend (faktaruta sidan 4). För alla de naturvårdsrelevanta arterna är bedömningen att de har fortplantningsområden/revir i planområdet. Observationer och eventuella avgränsade revir för dessa arter redovisas i kartor figur 3-4. Mer information om arternas ekologi, status och trend, samt förekomst i området redovisas under avsnitt *Presentation av noterade naturvårdsrelevanta arter*.

Tabell 1. Tabellen redovisar naturvårdsrelevanta arter som noterades vid inventeringen. RK=Rödlistekategorier; NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad. LC=livskraftig, det vill säga inte rödlistad.

Art	RK	Förekomst/ Häckningsstatus	Datum
Björktrast	NT	Ett par, permanent revir, trolig häckning	18/3, 9/4, 27/5, 3/6
Fiskmås	NT	Ett par, parning/parningscermoni, trolig häckning	3/5, 27/5, 3/6
Gråkråka	NT	Ett par, permanent revir, trolig häckning	9/4, 3/5, 27/5
Gråsparv	LC, negativ trend	Två par, permanent revir, trolig häckning	18/3, 9/4, 3/5
Grönfink	EN	Ett par, permanent revir, trolig häckning	18/3, 3/5, 27/5
Stare	VU	Ett par, bo med fågelungar, konstaterad häckning	9/4, 3/5, 27/5, 3/6
Svartvit Flugsnappare	NT	Ett par, permanent revir, trolig häckning	27/5, 3/6
Ärtsångare	NT	Ett par, permanent revir, trolig häckning	27/5, 3/6

Naturtyper och fågelbiotoper i området

Planområdet är cirka tre hektar stort och har tidigare brukats som skogs- och åkermark. Idag är området till större delen bebyggt och har en stor andel hårdgjorda ytor, med bland annat parkeringsplatser och byggnader, samt gräsmattor. I områdets norra del ligger ett mindre skogsbestånd som tidigare utgjort en åkerholme, med ekar och tallar. I de södra delarna ligger en silikathällyta som tidigare har ingått i ett större skogsbestånd, med ett flertal senvuxna och gamla tallar. Området ligger intill Gamla Tyresövägen och motorleden Tyresövägen (väg 229) och är bullerstört.

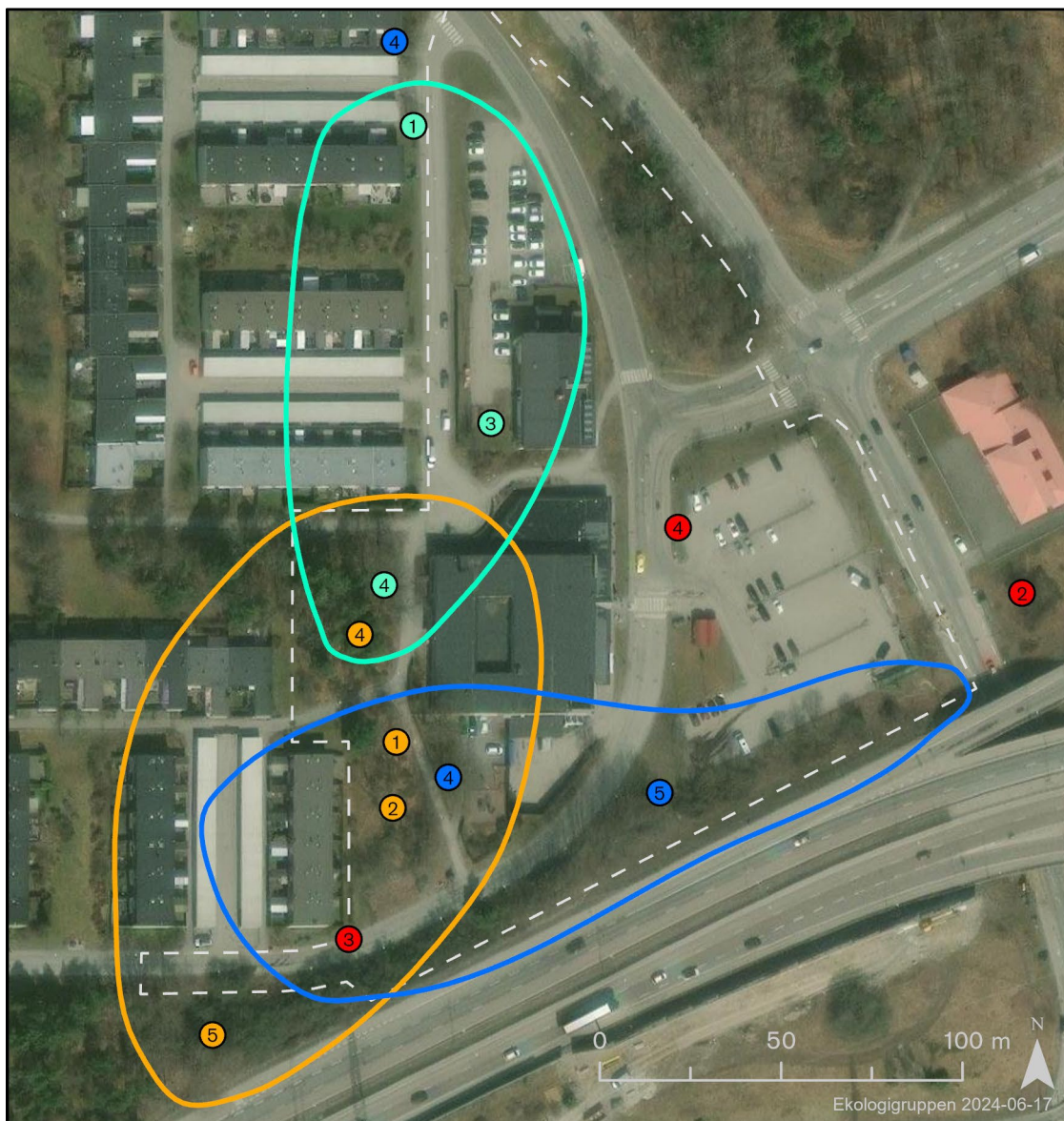
Fynd- och fortplantningsområden-/revirkartor

I kartorna, figur 3 och 4, redovisas förekomst av de påträffade naturvårdsrelevanta arterna. Om en art påträffades vid minst två tillfällen inom inventeringsområdet har fortplantningsområden/revir ritats ut. Fågelarternas aktivitet noterades enligt de tjugo kategorier av häckningskriterier som finns i metodik för svensk fågelatlas, tabell 4 (BirdLife 2012). Aktiviteterna ligger sedan till grund för bedömningen av häckningsindicium i kategorierna möjlig häckning (enstaka observation av fågel i häcktid), trolig häckning (permanent revir, varnande fåglar etcetera) och konstaterad häckning (observerad med mat till ungar, bo eller observation av ungar som just lärt sig att flyga).

Det ska påpekas att de avgränsade fortplantningsområdena/reviren i kartorna inte anger exakta avgränsningar utan att det utgörs av evidensbaserade bedömningar. När fortplantningsområden/revir ritats in på kartan har hänsyn tagits till var observationerna av fågeln är gjord, vilken naturtyp arten ofta är knuten till, uppgifter om storlek på revir för respektive art (ArtDatabanken 2024), samt observationer av samma art i intilliggande fortplantningsområden/revir.

I vissa fall så är osäkerheten vad gäller avgränsningen av fortplantningsområdet/reviret extra stor. Då markeras detta med särskild avgränsning på kartorna.

Inventeringsresultat och revirkartering, Drevem, Stockholms Stad

- Björktrast
- Grönfink
- Gråkråka
- Ärtsångare

  Inventeringsområde

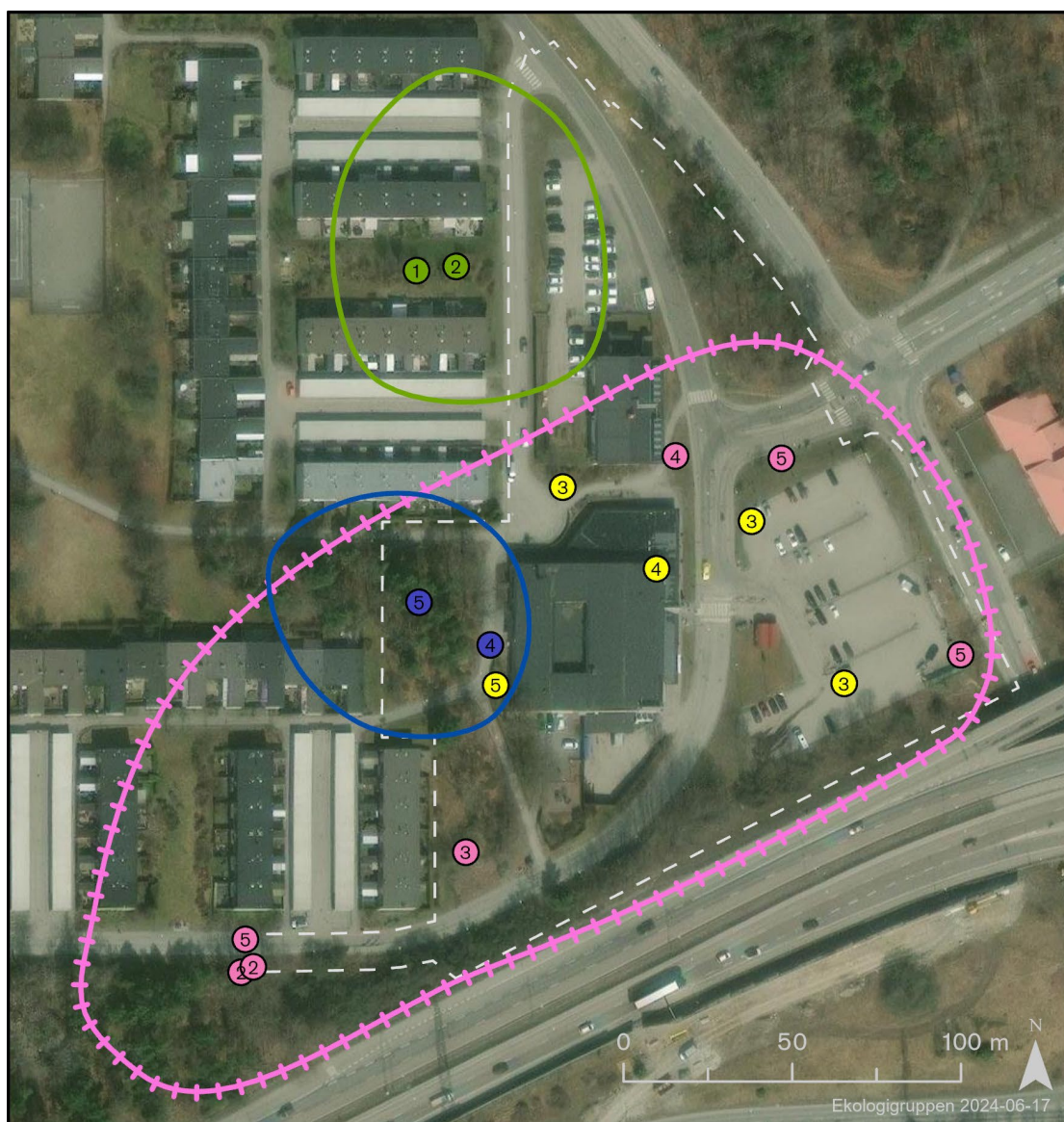
Reviravgränsning, färg kopplar till art

  Trolig häckning

Inventeringstillfällen:

- 1: 18 mars
- 2: 9 april
- 3: 3 maj
- 4: 27 maj
- 5: 3 juni

Figur 3. Revirkarta för grönfink, rödlistad som EN-starkt hotad, björktrast och ärtsångare (båda rödlistade som NT-nära hotade). I kartan redovisas även observationer av gråkråka (NT). Något revir för gråkråka har inte markerats i kartan eftersom inventeringsområdet bedöms utgöra en del av ett större revir som sträcker sig utanför kartan. På kartan markeras observationerna som punkter numrerade efter vid vilket fältbesök observationen gjordes.

Inventeringsresultat och revirkartering, Drevem, Stockholms Stad

- Svartvit flugsnappare
- Stare
- Fiskmås
- Gråsparv
- Inventeringsområde

Reviravgränsning,
färg kopplar till art:

Trolig häckning

Kostaterad häckning

Inventeringstillfällen:

- 1: 18 mars
- 2: 9 april
- 3: 3 maj
- 4: 27 maj
- 5: 3 juni

Figur 4. Revirkarta för stare, rödlistad som VU (sårbar), svartvit flugsnappare (rödlistad som NT-nära hotad) och gråsparv (LC). På kartan markeras observationerna som punkter numrerade efter vid vilket fältbesök observationen gjordes. I kartan redovisas observationer av fiskmås (NT) men eftersom måsfåglar inte hävdar revir har inget revir ritats ut. En trolig häckning av fiskmås noterades på taket av Hemköp.

Tidigare fynd

Utöver de fågelarter som observerades vid inventeringen 2024 finns ytterligare 17 naturvårdsrelevanta arter noterade i databasen Artportalen från perioden 2000-2024.

Utsök från Artportalen har gjorts inom detaljplaneområdet samt från ett område cirka 500 meter kring detsamma. Orsaken till att utsök har gjorts även utanför planområdet är att fynd i Artportalen ofta har en relativt dålig geografisk noggrannhet.

En analys har gjorts av fyndens relevans inom detaljplaneområdet, utgående från kommentarer för de enskilda fynden, samt utifrån en bedömning av om relevant häckningsbiotop finns i området. Arter som bedöms kunna ha eller ha haft fortplantningsområde inom detaljplaneområdet redovisas i tabell 2.

Noteringar i Artportalen (sökning 2000–2024) av naturvårdsrelevanta arter som noterats förbiflygande men inte med något beteende som tyder på revirhävande eller häckning redovisas i tabell 3. Det kan exempelvis handla om fåglar som uppehåller sig i området under flytten eller vintertid.

Tabell 2. Tabellen visar arter registrerade på databasen Artportalen under åren 2000–2024 där bedömning görs att häckning inom inventeringsområdet skulle vara möjlig. FD=Arten är markerad med B i fågeldirektivets bilaga1. RK=Rödlistekategorier; NT=nära hotad, EN=starkt hotad, LC=livskraftig dvs ej rödlistad..

Art	RK	Förekomst/Häcknings-status	Datum
Duvhök	NT	Inventeringsområdet har vissa år sannolikt ingått i ett duvhöksrevir. Själva boplatsen ligger utanför planområdet.	Artportalen 2015, 2020, 2021, 2022, 2024
Grönsångare	NT	Inventeringsområdet ingår/ har sannolikt ingått i ett grönsångarrevir. Själva boplatsen ligger utanför planområdet.	Artportalen 2016, 2017
Mindre hackspett	NT	Obs i häcktid, spel/sång, födosökande. Inventeringsområdet skulle möjligtvis kunna ha ingått i ett revir (arten har mycket stora revir) och nyttjats för födosök.	Artportalen 2022, 2023
Svart rödstjärt	NT	Obs i häcktid, lämplig biotop	Artportalen 2017
Svartmes	LC, Liten lokal population	Par i lämplig biotop	Artportalen 2022
Sädesärla	LC, Kraftigt minskande populationstrend	Obs i häcktid, lämplig biotop	Artportalen 2013, 2020, 2022
Tomseglare	EN	Obs i häcktid, lämplig häckbiotop finns sannolikt i området	Artportalen 2013, 2021, 2022

Tabell 3. Tabellen visar naturvårdsrelevanta arter registrerade på databasen Artportalen som inte bedöms ha fortplantningsområden inom inventeringsområdet under åren 2000-2024. Det rör till exempel arter som uppehållit sig i området vintertid eller varit tillfälligt förbiflygande. FD=Arten är markerad med B i fågeldirektivets bilaga1. RK=Rödlistekategorier; NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad, LC=livskraftig dvs ej rödlistad..

Art	RK	Förekomst/Häckningsstatus	Datum
Fiskgjuse	FD	Sträckande	Artportalen 2019
Havsörn	NT	Förbiflygande	Artportalen 2019, 2021, 2023
Hussvala	VU	Noterad	Artportalen 2022
Rödvingetrast	NT	Rastande	Artportalen 2010, 2012, 2019, 2020, 2021, 2022
Silltrut (sannolikt avses Östersjötrut)	NT	Förbiflygande	Artportalen 2023, 2024
Skogsduva	LC, liten lokal population	Förbiflygande	Artportalen 2017
Skrattmås	NT	Förbiflygande	Artportalen 2024
Spillkråka	NT	Observerad	Artportalen 2024
Sångsvan	FD	Sträckande	Artportalen 2019
Trana	FD	Sträckande	Artportalen 2023

Presentation av naturvårdsrelevanta arter

Nedan följer en kortare beskrivning av de påträffade arternas ekologi, status/trend och förekomst i området. Under status och trend motiveras varför en art har bedömts vara naturvårdsrelevant och alltså omfattats av en mer noggrann utredning. Naturvårdsrelevanta arter (faktaruta sidan 4) omfattar arter som är rödlistade, arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1, naturvårdsarter, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population. Information om arternas ekologi och populationsutveckling har inhämtats från Artfakta (ArtDatabanken 2024), om status och trender från Sveriges fåglar (Sveriges fåglar 2023), Övervakning av fåglarnas populationsutveckling (Green m. fl. 2023) och från Rödlistan 2020. Information om fågelarters förekomst i inventeringsområdet har inhämtats från databasen Artportalen (sökning 2004–2024).

Björktrast (NT)

Förekomst i området

Ett par björktrast bedöms ha ett permanent revir som omfattar delar av inventeringsområdet. Ingen boplats hittades vid inventeringen men det är troligt att arten häckar inom eller strax utanför inventeringsområdet. Arten är även rapporterad från området tidigare via Artportalen.

Ekologi

Björktrast förekommer i olika slags miljöer som fjällbjörkskog, löv- och blandskog, parker, alléer, trädgårdar. Den häckar i skogar, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och i trädgårdar. Daggmaskrika gräsmattor verkar fungera som födosökmiljö. I stockholmstrakten är björktrast ofta mer vanlig i stadsmiljö än på landsbygden.

Status/trend

Björktrast, som var ny på rödlistan 2020, är rödlistad i kategori nära hotad (NT). Populationen bedöms ha gått ner cirka 20 % de senaste åren (ArtDatabanken 2024). Arten är fortfarande vanlig i Stockholms län. Den verkar inte ha särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden.

Fiskmås (NT)

Förekomst i området

Ett par fiskmåsar observerades utföra parningscermonier inom inventeringsområdet. Det är troligt att paret häckar på Hemköps tak inom inventeringsområdet.

Ekologi

Fiskmås är generellt en flyttfågel men om det finns tillgång till öppet vatten är det inte ovanligt att några fåglar stannar kvar i Sverige över vintern. Arten häckar ensam eller i kolonier i våtmarker, längst kuster, på öar, vid insjöar och ibland även på hustak i samhällen. Fiskmås är allätare som gärna äter fisk, maskar och skalbaggar men också födosöker i tätbebyggda områden där den exempelvis kan hitta matrester från människor.

Status/trend

Arten har vid tidigare rödlistningstillfällen bedömts som LC (livskraftig), men populationen minskar nu med en takt som medför att kriterierna för NT (nära hotad) blir uppfyllda. Minskningstakten har uppgått till cirka 16 % under de senaste 18 åren. Minskningstakten för den svenska populationen bedöms vara nära gränsvärdet för Sårbar (VU).

Gråkråka (NT)

Förekomst i området

Inventeringsområdet bedöms ingå i ett revir för gråkråka. Något revir för gråkråka har dock inte markerats i kartan (Figur 3) reviret sannolikt sträcker sig långt utanför kartan. Själva boplatsen bedöms inte ligga inom inventeringsområdet.

Ekologi

Gråkråka, det vill säga den art av kråka som är bofast i Sverige, häckar i skogsmark, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar samt i olika urbana områden. Eftersom kråka, när det gäller föda, är generalist och allätare så födosöker den gärna nära mänsklig bebyggelse. Arten har stora revir och för att lyckas med sin häckning behöver den ha tillgång till en ostörd skogsdunge för placering av själva boet.

Status/trend

Gråkråka var ny på rödlistan 2020 i kategorin Nära hotad (NT) och har inte varit rödlistad tidigare.

Gråsparv (LC)

Förekomst i området

En gråsparvskoloni noterades inom inventeringsområdet. I kolonin bedöms 1-2 par häcka.

Ekologi

Gråsparv är en social stannfågel som vanligen uppträder i flock. Arten häckar gärna i människans närhet, både i städer och på landsbygden. Den häckar gärna under takpannor eller i ventilhål men även i träd.

Status/trend

Gråsparv är inte rödlistad men en kraftig minskning av populationen har skett de senaste åren. Minskningen har uppgått till över 20% sedan 2013 enligt Sveriges fåglar 2023 (BirdLife Sverige 2023). På grund av artens långsiktigt kraftiga minskning bedömer Ekologigruppen arten som naturvårdsrelevant.

Grönfink (EN)

Förekomst i området

Ett par grönfink bedöms ha ett permanent revir inom inventeringsområdet. Ingen boplats hittades vid inventeringen men det är troligt att arten häckar inom eller strax utanför inventeringsområdet. Arten är rapporterad från området tidigare via Artportalen.

Ekologi

Grönfink häckar i skogsbyn, enbackar, buskmarker, parker och trädgårdar. Arten verkar inte ha särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden.

Status/trend

Grönfink är en i regionen allmänt förekommande art. Arten har inte varit rödlistad tidigare, men den mycket kraftiga populationsnedgången de senaste 10 åren, orsakad av sjukdomen gulknopp, är den numera rödlistad i hotkategorin starkt hotade arter (EN).

Stare (VU)

Förekomst i området

Ett par stare bedöms ha permanent revir som omfattar stora delar av inventeringsområdet. Vid det sista inventeringstillfället konstaterades häckning då ett bo med fågelungar påträffades i den sydvästra delen av inventeringsområdet. Arten är rapporterad från området tidigare via Artportalen.

Ekologi

Stare häckar oftast i grova träd med hål men kan också häcka i fågelholkar. Arten behöver en ganska varierad livsmiljö bestående av gräsmarker, träd, åkrar, eller parker. Födosök sker oftast på marken och ibland långt ifrån boplatsen (ArtDatabanken 2024). Staren är rödlistad på grund av en kraftig populationsnedgång men är fortfarande tämligen vanligt förekommande i Stockholms län. Stare indikerar ofta värdefulla och artrika naturmiljöer då den ofta häckar i gamla hålträd och är gynnas av ett varierat odlingslandskap.

Status/trend

Stare är rödlistad som VU-sårbar, på grund av en populationsutveckling som varit nedåtgående under en lång tid. De senaste 20 åren har populationen minskat med drygt 40% enligt Green m.fl. 2021 visade inventeringar genomförda under sommaren på en fortsatt negativ trend, medan inventeringar från vintern 2020/2021 visade på en viss uppgång i antal starar. Uppgången förklaras delvis med mildare och snöfria vintrar.

Svartvit flugsnappare (NT)

Förekomst i området

Ett par svartvit flugsnappare bedöms ha ett permanent revir inom inventeringsområdet. Ingen boplats hittades vid inventeringen men det är troligt att arten häckar inom eller strax utanför inventeringsområdet.

Ekologi

Svartvit flugsnappare häckar i löv- och blandskog, samt i trädgårdar och parker. Arten är hålhäckare och i tätbebyggda områden häckar den gärna i fågelholkar. Svartvit flugsnappare lever främst av insekter, spindlar och fjärilar samt deras larver men under hösten utökas menyn med frukter och bär.

Status/trend

Populationen av svartvit flugsnappare har minskat med knappt 20% de senaste 10 åren och arten är rödlistad som Nära hotad (NT).

Ärtsångare (NT)

Förekomst i området

Ett par ärtsångare bedöms ha ett permanent revir som omfattar delar av inventeringsområdet. Ingen boplats hittades vid inventeringen men det är troligt att arten häckar inom eller strax utanför inventeringsområdet.

Ekologi

Ärtsångare häckar i variationsrika och mosaikartade landskap med mycket småbiotoper av öppna ytor och buskmarker. Den trivs i odlingslandskapets halvöppna betesmarker, i skogsbryn och trädgårdar och ibland även i parkmiljöer. Ärtsångaren livnär sig på insekter och deras larver, spindeldjur och i viss utsträckning även små blötdjur. Ärtsångare verkar inte ha särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden och Ekologigruppen bedömer att den har ett visst indikatorvärde för värdefulla miljöer.

Status/trend

Ärtsångare är klassad som Nära hotad (NT) i den senaste rödlistan från år 2020. Den svenska populationen av ärtsångare har gått ned cirka 20% de senaste tio åren (ArtDatabanken 2020). Ärtsångare missgynnas bland annat av avverkning av grova och gamla träd och när brynmiljöer försvinner.

Ej naturvårdsrelevanta arter

I samband med inventeringen noterades 13 fågelarter som inte bedöms vara naturvårdsrelevanta. Det rör sig i huvudsak om vanligt förekommande fågelarter med stabila eller ökande populationer. Dessa arter redovisas i tabell 2.

Tabell 2. Tabellen redovisar övriga fågelarter påträffade i området i samband med inventeringen.

Svenskt namn	Aktivitet	Bedömd häckstatus enligt svensk fågelatlas	Uppskattat antal par	Datum
Blåmes	Permanent revir	Trolig häckning	Tre par	18/3, 9/4, 3/5, 27/5
Koltrast	Permanent revir	Trolig häckning	Två par	9/4, 3/5, 27/5
Nötskrika	Obs I häcktid	Möjlig häckning	Ett ex	9/4
Nötväcka	Spel/Sång	Möjlig häckning	Ett ex	3/5
Pilfink	Permanent revir	Trolig häckning	Fyra par	9/4, 3/5, 27/5
Ringduva	Permanent revir	Trolig häckning	Ett ex	9/4, 27/5
Rödhake	Permanent revir	Trolig häckning	Ett ex	9/4, 27/5
Skata	Permanent revir	Trolig häckning	Ett par	18/3, 9/4, 3/5, 27/5
Steglits	Spel/sång	Möjlig häckning	Ett ex	18/3
Storskarv	Förbiflygande	Ej häckning	Ett par	3/5
Större hackspett	Upprörd, varnande	Trolig häckning	Ett ex	9/4
Talgoxe	Permanent revir	Trolig häckning	Tre par	18/3, 9/4, 3/5, 27/5
Trädgårdssångare	Spel/Sång	Möjlig häckning	Ett ex	27/5

Lagstiftning för fåglar

Under nedanstående rubriker redogörs för den lagstiftning som direkt, eller indirekt har bärighet på fåglar.

Miljöbalken

Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl (Sveriges riksdag 2022a).

Miljöbalkens hänsynsparagraf

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd är skyldig att skaffa sådan kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (Sveriges riksdag 2022b).

Artskyddsförordningen

Regelverket kring artskydd regleras i Sverige genom artskyddsförordningen. Detta är en nationell lagstiftning som införlivar EU:s art- och habitatdirektiv, samt fågeldirektiv i svensk lagstiftning. Alla svenska fåglar är fridlysta enligt 4 §. Artskyddsförordningen är att se som en precisering av miljöbalkens hänsynsparagraf.

Artskyddsförordningen 4 §

Det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att:
  - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
  - b) återupprätta populationen till denna nivå

Förbuden gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Naturvårdsverket anser att befintlig praxis gällande begreppet ”störning” innefattar försämringar eller förstörelse av fåglars fortplantningsområden (Naturvårdsverket 2022). I lagens mening bör således (enligt Naturvårdsverket) en sådan påverkan, som exempelvis ny

bebyggelse utgör, tolkas in i förbudet mot störning i de fall störningen riskerar att förhindra att artens populationsnivå fortsatt kan bibehållas på en tillfredställande nivå.

Ekologigruppen bedömer att fågelarter som i denna rapport klassificeras som naturvårdsrelevanta oftast utgör sådana arter där hänsyn behöver tas för att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredställande nivå. Se faktaruta sidan 4.

Förbud mot att döda fåglar och att förstöra ägg och bon

Enligt Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt döda eller skada **alla** vilt förekommande fågelarter samt att förstöra deras ägg och bon (se faktaruta sidan 19). Det innebär exempelvis att avverkning av träd och buskar inte bör genomföras under fåglarnas häckningstid för att inte riskera konflikt med artskyddsförordningen.

Förbud mot populationspåverkande störning

Enligt artskyddsförordningen att det är förbjudet att avsiktligt *störa* vilda fåglar om inte *störningen* saknar betydelse för att upprätthålla populationen av arten på en tillfredställande nivå eller att återupprätta populationen till en tillfredställande nivå (se faktaruta sidan 16). Om en sådan negativ påverkan kan förutses, kan i många fall verksamma skyddsåtgärder genomföras så att kontinuerlig ekologisk funktion upprätthålls och populationen därmed inte riskerar att minska. De åtgärder som kan vara aktuella är olika former av preventiva eller förbättrande åtgärder som är avsedda att begränsa eller helt motverka de negativa effekterna av en verksamhet eller åtgärd. Exempelvis kan en sådan åtgärd bestå av att skapa nya livsmiljöer eller höja kvaliteten på, eller i anslutning till, det aktuella utredningsområdet.

Det ska tilläggas att det finns en viss osäkerhet i hur begrepp som störning och tillfredsställande population ska tolkas i den nya lagstiftningen (lagen trädde i kraft 2022-10-01). Kommande rättsfall som prövar den nya lagen kommer i framtiden tydligare reda ut dessa begrepp.

Förslag till vidare utredningar

De naturvårdsrelevanta fågelarterna liksom vanligt förekommande fågelarter har ett starkt lagligt skydd och påverkan på arterna som förekommer som häckande i detaljplaneområdet bör utredas. I samband med fågelinventeringen framkom det att åtta naturvårdsrelevanta fågelarter hade revir och troligen häckade i och i anslutning till detaljplaneområdet. Av den anledningen görs bedömningen att dessa förekomster bör utredas vidare i en artskyddsutredning. En sådan utredning bedömer planens påverkan på populationerna av dessa arter samt ger förslag på skyddsåtgärder för att minimera risken att utlösa förbud enligt artskyddsförordningen.

Alla naturvårdsrelevanta arter som bedömdes häcka i eller nära anslutning till detaljplaneområdet är vanligt förekommande i Stockholms stad men är rödlistade på grund av negativa populationstrender. Populationerna för arterna kan därmed inte sägas vara på en tillfredsställande nivåer nationellt och detaljplanen riskerar därmed påverka möjligheten att bibehålla populationen av dessa arter på en tillfredsställande nivå.

Ekologigruppens bedömning är att de påträffade naturvårdsrelevanta arterna sannolikt inte påverkas av detaljplanen eftersom de miljöer som arterna utnyttjar för häckning är tämligen vanliga och även förekommer på andra platser i nära anslutning till detaljplaneområdet, men också för att miljöerna delvis bevaras i planförslaget. Rekommendation är ändå att utreda förekomsten av björktrast, fiskmås, grönfink och ärtsångare vidare i syfte att bedöma om det kan vara aktuellt att genomföra skyddsåtgärder för att ej riskera att utlösa förbud enligt artskyddsförordningen.

Referenser

Tryckta källor:

- Bengtsson, K. & Green, M. 2013. Skånes Fågelatlas. SkOF, Vellinge. Skånes fågelatlas-den skånska häckande fågelfaunans utveckling enligt de båda atlasinventeringarna 1974–1984 och 2003–2009.
- Ekologigruppen 2023 Naturvärdesinventering Drevern, Norra Sköndal. Naturvärdesinventering enligt SIS 199000:2014, med tillägg naturvärdesklass 4 och inventering av skyddsvärda träd
- Green M., Haas, F. & Lindström Å. 2024. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2023. Lunds universitet.
- Naturvårdsverket 2003. Undersökningstyp: Fåglar: Revirkartering , generell metod. Version 1:1: 2003-04-04 (Författare Sören Svensson).
- Naturvårdsverket 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda fåglar. 2010-12-21. Kapitel förenklad revirkartering.
- Naturvårdsverket 2012. Undersökningstyp: Fåglar: Revirkartering, generell metod. Version 1:1: 2012-06-21 (Författare Sören Svensson).
- Ottosson, U., R. Ottvall, J. Elmberg, M. Green, R. Gustafsson, F. Haas, N. Holmqvist, Å. Lindström, L. Nilsson, M. Svensson, S. Svensson, and M. Tjernberg. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.
- SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
- Artskyddsförordningen 2007. SFS 2007:845.
- Artskyddsförordningen 2022. SFS 2022:946
- Stockholms stad, 2023. Råd om hantering av artskyddsförordningen (2007:845) i planprocessen
- Sveriges fåglar 2023. Resultat från inventeringar gjorda till och med 2022. BirdLife Sverige, svensk fågeltaxering vid Lunds universitet.

Digitala källor:

- ArtDatabanken 2024. Artfakta. Webverktyg för sökning om fakta om arter. <https://artfakta.se/artbestamning> (Hämtad: 2024-05-14)
- Artportalen 2024. Artportalen, rapportsystem för arter. <http://www.artportalen.se> (Hämtad: 2024-05-14)
- BirdLife 2012. SOF-Sveriges ornitologiska förening. Häckningskriterier. <http://birdlife.se/atlasinventering/hackningskriterier/>
- Svensk Fågeltaxering. <http://www.fageltaxering.lu.se/> (Hämtad: 2023-09-21)

Bilaga 1. Inventeringsfakta

Fem besök genomfördes i inventeringsområdet genom att området systematiskt gicks igenom enligt gängse metodik. Vid fältbesöken användes programvaran Field Maps för att registrera fågelobservationer. Vid varje observation av naturvårdsrelevant fågel noterades art, plats, kön (om möjligt), antal och häckningskriterie/aktivitet.

Fältbesöken startade strax efter soluppgången under dagar med klart väder och svaga vindar och avslutades under förmiddagen eftersom fågelaktiviteten vanligtvis avtar successivt fram på dagen. I tabell 3 redovisas tidpunkter och inventerare för inventeringstillfällena.

Tabell 3. Tidpunkt för inventeringstillfällen och inventerare.

Besök nr	Datum	Inventerare
1	2024-03-18	Johan Frössling
2	2024-04-09	Johan Frössling
3	2024-05-03	Malin Löfgren
4	2024-05-27	Malin Löfgren
5	2024-06-03	Malin Löfgren

Bilaga 2. Metodik

Fältinventering

Två metoder har använts vid inventeringen: revirkartering och atlasinventering. Genom att kombinera de båda metoderna ges svar på hur många revir av en specifik art det finns inom ett område, och om det rör sig om konstaterad, trolig eller möjlig häckning. Denna information redovisas i respektive artkarta. Nedan redovisas de två metoderna närmare.

Metod Revirkartering

Fågelinventeringen har genomförts i fält genom metod: Fåglar, revirkartering, generell metod (Naturvårdsverket 2003). Undersökningstypen är den vanligaste metoden för bestämning av tätheter för fågelarter i landmiljöer. För de flesta av arterna bestäms det absoluta antalet häckande fågelpar genom att deras revir kartläggs inom en avgränsad areal.

Metodiken för en fullständig revirkartering rekommenderar åtta till tio besök i fågelfattiga skogar och 10–12 besök i fågelrika skogar (Naturvårdsverket 2003). Fältbesöken fördelas under fåglarnas häckningstid och ska utföras under samma år. Naturvårdsverkets bedömning är att det i vissa fall, med kvalitet, går att genomföra en inventering med färre besök, även om det innebär en större osäkerhet (Naturvårdsverket 2010).

Inventeringen har framförallt omfattat naturvårdsrelevanta fågelarter som hävdar revir genom sång dagtid. Med naturvårdsrelevanta arter menas här rödlistade arter, arter markerad med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population (faktaruta sidan 6). För dessa arter har revir ritats ut. I områden där bedömningen är att det finns förutsättningar för nattaktiva arter, till exempel ugglor och nattskärar, har ett till två besök förlagts nattetid. Rovfåglar karteras inte med god säkerhet med den metod som använts, men bedömningen är att en rovfågelhäckning sannolikt hade uppmärksamats vid inventeringen.

Vid en revirkartering tar man hänsyn till att det måste finnas observationer från flera besök i varje revir. Antalet observationer som behövs för att revir ska konstateras är tre om antalet inventeringstillfällen är 8–10. Vid inventering med färre besök identifieras ett revir även om endast två observationer har gjorts. Hänsyn tas också till samtidiga observationer mellan närliggande revir för att avgöra om det rör sig om ett, två eller flera revir (Naturvårdsverket 2012).

Markeringen för observationen där fågeln uppehöll sig gjordes på handdator. Om individen förflyttade sig sattes en punkt med samma ID-nummer. Detta för att dubbelräkning inte skulle ske. Med grund i antalet observationer under alla inventeringstillfällena och individernas beteende görs en samlad bedömning om arternas revir.

Arter som inte omfattas av revirkarteringen är lokalt mycket vanliga arter med stabila eller ökande populationer som exempelvis lövsångare, blåmes, talgoxe, skata och bofink. Dessa arter noteras bara genom uppskattning av antalet par i inventeringsområdet, samt häckningskriterium enligt metodik svensk fågelatlas (BirdLife 2012), tabell 4.

Metod atlasinventering

Revirkarteringen kompletterades med undersökningstyp atlasinventering (Bengtsson, K. & Green, M. 2013), enligt metodik från svensk fågelatlas (BirdLife 2012). En atlasinventering visar de olika fågelarternas utbredning i landskapet under häckningstid. Under en atlasinventering letar man efter och registrerar häckande fåglar i det område inventeringen avser. Metodiken bygger på ett system med 20 olika häckningskriterier som på olika sätt påvisar säker, trolig eller möjlig häckning av alla förekommande arter inom området (Bengtsson, K. & Green, M. 2013).

Häckningskriterier

För varje art och revir noteras högsta häckningskriterium enligt metodik svensk fågelatlas (BirdLife 2012), tabell 4. Fågelns aktivitet noterades i en av de tjugo kategorier av häckningskriterier (ex sång, föda till ungar etc.). Aktiviteterna gav sedan bedömningen häckning i kategorierna möjlig häckning (en observation av fågeln i häcktid), trolig häckning (permanent revir, varnande fåglar etc.), konstaterad häckning (observerad med mat till ungar, bo eller nyligen flygga ungar sedda). Permanent revir identifieras då en fågel hörs sjunga vid minst två tillfällen med minst tre dagars mellanrum. Det är troligt att häckning sker inom ett permanent revir men för att betrakta häckningen som konstaterad behövs att högsta häckningskriterie det vill säga besöker bebott bo, mat till ungar, nyligen flygga ungar med mera noterats.

Tabell 4. Häckningskriterier/aktiviteter enligt Birdlife

Konstaterad häckning	Trolig häckning	Möjlig häckning
1. Bo, ägg/ungar	12. Ruvfläckar	17. Par i lämplig häckbiotop
2. Bo, hörda ungar	13.Upprörd/varnande	18. Spel/sång
3. Ruvande	14. Besök på trolig boplat	19. Obs. i häcktid, lämplig biotop
4. Äggskal	15. Parning/parningsceremonier	20. Obs. i häcktid
5. Föda åt ungar	16. Permanent revir	
6. Bär exkrementssäck		
7. Besöker bebott bo		
8. Pulli, nyligen flygga ungar		
9. Nyligen använt bo		
10. Avledningsbeteende		
11. Bobygge		